

Metin Türleri

Metin türü, bir metnin **yazılış amacına** göre yapılan sınıflandırmadır. Türü bulmak için önce yazarın amacına bak.

1 Metin Türü Nedir?

- Metnin amacına göre yapılan sınıflandırmadır.
- Üç ana grup: olay, düşünce, şiir.
- Önce amaç, sonra ipuçları incelenir.

2 Olay Yazıları

- Masal: olağanüstü, yer ve zaman belirsiz.
- Efsane: gerçek bir yere ya da olaya bağlı.
- Destan: milletin tarihi, çoğunlukla şiirle.
- Fabl: hayvanlar konuşur, ders verir.
- Hikâye kısa, roman uzun; tiyatro sahne için.

3 Düşünce Yazıları

- Makale: nesnel, kanıtlarla sonuca varır.
- Deneme: öznel, kesin sonuç yok.
- Sohbet: konuşur gibi, samimi.
- Fıkra: gazetede güncel köşe yazısı.

4 Diğer Türler ve Şiir

- Anı: yazarın yaşadıkları, sonradan yazılır.
- Biyografi: bir kişinin hayatı.
- Röportaj, gezi yazısı, mektup, günlük.
- Şiir: duygu ve coşku, dize ve kıta.

5 Dikkat Et

- Düşünce yazısı olan fıkra köşe yazısıdır.
- Öyküleme anlatım biçimidir, tür değildir.
- Gerçek yer adı + olağanüstülük: efsane.

Masal, Efsane, Destan ve Fabl Farkı

Ölçüt	Masal	Efsane	Destan	Fabl
Olağanüstü öge	Var	Var	Var	Hayvanlar konuşur
Gerçek yerle bağ	Yok	Var	Var (tarihî olay)	Yok
Biçim	Düzyazı	Düzyazı	Çoğunlukla şiir	Düzyazı ya da şiir
Amaç	Eğlendirmek	Oluşumu açıklamak	Kahramanlığı anlatmak	Ders vermek

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Metin Türleri: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1

"Evvel zaman içinde, konuşan bir kuş küçük prensese yol göstermiş." Tür nedir?

- 1 Bir olay anlatılıyor: hikâye edici metin.
- 2 Konuşan kuş olağanüstü bir ögedir.
- 3 Yer ve zaman belirsiz, gerçek yere bağ yok.

Cevap: Masal

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2

Gazetede "Okul önü trafiği çözülmeli." diyen kısa, güncel bir yazı hangi türdür?

- 1 Olay anlatma amacı yok, görüş bildiriliyor.
- 2 Konu güncel ve gündelik.
- 3 Kısa, akıcı ve gazete köşesinde yayımlanmış.

Cevap: Fıkra (köşe yazısı)

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3

Tembel tilkiyle çalışkan karıncanın konuştuğu, sonunda öğüt veren metin hangi türdür?

- 1 Bir olay anlatılıyor.
- 2 Hayvanlar insan gibi konuşuyor.
- 3 Sonunda bir ders veriliyor.

Cevap: Fabl

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4

"Arkadaşlık nedir? Bu soruya hâlâ kesin bir cevabım yok." diyen yazı hangi türdür?

- 1 Olay yok, düşünce var.
- 2 Yazar kişisel görüşünü içten anlatıyor.
- 3 Kesin bir sonuca varmıyor.

Cevap: Deneme

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5

Gerçek bir dağın nasıl oluştuğunu olağanüstü olaylarla anlatan metin hangi türdür?

- 1 Bir olay anlatılıyor.
- 2 Olağanüstü öğeler var.
- 3 Gerçek bir yerle ilişkilendiriliyor.

Cevap: Efsane

MİNİ TEST

Metin Türleri: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Hayvanların konuşturulduğu ve sonunda ders verilen kısa anlatı hangisidir?

- A) Fabl B) Roman
C) Anı D) Makale

3. Çok sayıda kişi ve olayın uzun biçimde anlatıldığı tür hangisidir?

- A) Hikâye B) Fabl
C) Roman D) Mektup

5. Gazetede güncel bir konuyu kısa ve akıcı ele alan köşe yazısı hangisidir?

- A) Sohbet B) Fıkra
C) Günlük D) Destan

7. Gerçek bir kulenin nasıl ortaya çıktığını olağanüstü olaylarla anlatan tür hangisidir?

- A) Efsane B) Masal
C) Fabl D) Roman

9. Aşağıdakilerden hangisi metin türü değil, anlatım biçimidir?

- A) Roman B) Deneme
C) Betimleme D) Fabl

2. Sahnede oyuncularca canlandırılmak için yazılan metin hangisidir?

- A) Deneme B) Tiyatro
C) Masal D) Fıkra

4. Kişisel görüşlerin kesin sonuca varmadan içten anlatıldığı tür hangisidir?

- A) Makale B) Röportaj
C) Biyografi D) Deneme

6. Bilgi ve kanıtla, nesnel bir dille sonuca varan yazı hangisidir?

- A) Deneme B) Anı
C) Makale D) Masal

8. Bir milletin göçünü şiir biçiminde anlatan halk anlatısı hangisidir?

- A) Masal B) Fabl
C) Hikâye D) Destan

10. "Öyküleme bir metin türüdür." yargısı için hangisi doğrudur?

- A) Doğrudur
B) Yanlıştır, anlatım biçimidir
C) Yanlıştır, şiir türüdür
D) Doğrudur, romandır

Cevap anahtarı

1. A · Hayvanları konuşturup ders veren tür fabldır.
3. C · Uzun, çok kişili ve çok olaylı tür romandır.
5. B · Gazetede kısa, güncel köşe yazısına fıkra denir.
7. A · Gerçek bir yere bağlı olağanüstü anlatı efsanedir.
9. C · Betimleme bir anlatım biçimidir.

2. B · Tiyatro sahnelenmek için yazılır ve konuşmalara dayanır.
4. D · Denemede kesin sonuca varma zorunluluğu yoktur.
6. C · Makale nesnel dille yazılır ve kanıta dayanır.
8. D · Milletin tarihini manzum anlatan tür destandır.
10. B · Öyküleme anlatım biçimidir; hikâye ise metin türüdür.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/6-sinif-turkce-metin-turleri-konu-anlatimi